

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації **Гайдара Ігоря Валерійовича**
**«Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні
регіонального розвитку»**

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи

Здобувач Гайдар Ігор Валерійович виконав у повному обсязі індивідуальний план виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня програма в обсязі 60 кредитів ECTS виконана у повному об'ємі. Здобувач успішно склав іспити з наступних дисциплін: Концептуальні засади розвитку публічного управління та адміністрування, Публічна політика, Управління суспільним розвитком, Концептуальні засади сучасного наукового пізнання, Етика та світоглядні засади наукової діяльності, Методологічне забезпечення досліджень публічного управління та адміністрування, Методологічне забезпечення освітньої діяльності, Управління проектами, Комунікативні аспекти діяльності дослідника, Основи наукового мовлення, Інформаційні технології у науковій діяльності, Іноземна мова в професійній діяльності дослідника публічного управління та адміністрування, Інформаційно-аналітична складова публічного управління, Глобальне врядування і між рівневі відносини у публічному управлінні, Демократія участі та комунікації в публічному управлінні та пройшов педагогічну практику.

У процесі навчання здобувач набув усіх компетентностей, теоретичних знань, вмінь і навичок, визначених Тимчасовим стандартом вищої освіти третього науково-освітнього рівня за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно та на високому рівні. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, демонструючи високий рівень самостійності та творчого підходу до дослідницької роботи.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження

В умовах демократичної трансформації та євроінтеграційного курсу України взаємодія громадськості та органів публічної влади у сфері

регіонального розвитку набуває стратегічного значення. Принцип партнерства ЄС, закріплений у регламентах структурних фондів, передбачає обов'язкове залучення громадськості до розробки та реалізації програм регіонального розвитку і є умовою доступу до відповідних ресурсів. Практична значущість проблеми зростає в міру наближення України до членства в Євросоюзі.

Децентралізаційна реформа 2014–2015 років суттєво наблизила прийняття рішень до мешканців і відкрила реальний простір для участі громадськості у регіональному управлінні. Водночас наявна система взаємодії значною мірою залишається формальною: більшість механізмів залучення функціонують на рівні консультативно-дорадчих форм без реального впливу на зміст управлінських рішень. Відсутність дієвого зворотного зв'язку між органами влади та громадськістю знижує легітимність регіональної політики та підзвітність органів влади.

Повномасштабна збройна агресія Росії водночас обмежила частину формальних механізмів взаємодії та каталізувала безпрецедентну громадянську самоорганізацію, породивши нові форми публічно-громадського партнерства. Потреби повоєнного відновлення вимагають системного підходу до залучення громадськості – зокрема, в частині реінтеграції внутрішньо переміщених осіб у процеси регіонального планування. Зазначені обставини зумовлюють актуальність, теоретичну та практичну значущість дисертаційного дослідження.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Тема дисертаційної роботи пов'язана з науково-дослідною роботою «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконувалась кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. У межах цієї НДР автором визначено теоретичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення системи взаємодії громадськості та органів публічної влади у сфері регіонального розвитку та обґрунтовано механізми підвищення її результативності в умовах децентралізації і воєнного стану.

4. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні важливого науково-прикладного завдання – теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо розвитку системи взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку. Новизна наукових результатів конкретизується в таких положеннях:

уперше:

– розроблено концептуальну модель ефективної публічно-громадської

взаємодії у забезпеченні регіонального розвитку, яка, на відміну від наявних моделей колаборативного врядування, що зосереджені на процесуальній якості взаємодії поза її зв'язком з управлінським циклом регіонального розвитку, інтегрує сім структурних елементів (суб'єктний склад, рівневу архітектуру, фазову архітектуру, механізми взаємодії, умови результативності, результати та систему зворотних зв'язків) на засадах трьох принципів (системності, результатоорієнтованості та рівнево-фазової відповідності), розрізняє базові та розвиваючі умови результативності, містить вбудований механізм організаційного навчання та враховує умови воєнного стану як окремий структурний контекст із розширеним суб'єктним складом і специфічними механізмами залучення внутрішньо переміщених осіб;

удосконалено:

– типологію механізмів публічно-громадської взаємодії у сфері регіонального розвитку, яка, на відміну від нормативних класифікацій за назвами механізмів, ґрунтується на трьох критеріях (рівень реального впливу громадськості на рішення, ступінь інституційного закріплення та орієнтованість на результати регіонального розвитку) і виокремлює чотири рівні (інформаційно-комунікаційний, консультативно-дорадчий, партнерський та ко-виробничий) на засадах принципу взаємодоповнюваності; описує умови виникнення феномену «інституційного заморожування» – хронічного домінування нижчих рівнів при недорозвитку партнерського та ко-виробничого;

– методичний підхід до розвитку публічно-громадської взаємодії у сфері регіонального розвитку, який, на відміну від наявних підходів, що пропонують ізольовані інструменти, структурує вісім взаємозалежних заходів у трьох напрямках (нормативно-правовому, інституційно-організаційному, процесуально-ресурсному та контекстуально-інклюзивному) з диференційованою часовою стратегією впровадження (6–12, 12–24 та 24–36 місяців) та визначає обов'язковий зворотний зв'язок у формі «Звіту про врахування позицій» як системоутворювальний елемент реформи;

дістали подальшого розвитку:

– теоретичне обґрунтування чотирьох каналів впливу публічно-громадської взаємодії на якість регіонального розвитку (інформаційно-знанневого – через локальне знання мешканців; легітимізаційного – через підвищення суспільної підтримки рішень; ресурсного – через долучення матеріальних та нематеріальних ресурсів громади; підзвітності – через формування суспільного контролю над виконанням зобов'язань);

– систематизація п'яти груп чинників результативності публічно-громадської взаємодії (інституційних, соціально-культурних, процесуальних,

ресурсних та контекстуальних) з обґрунтуванням поняття «критичного мінімуму» як системного порогу – нижче якого слабкість будь-якої однієї групи чинників блокує результативність усієї системи – та ідентифікацією двох першочергових системних дефіцитів вітчизняної практики;

– методологія моніторингу та оцінювання впливу публічно-громадської взаємодії на результати регіонального розвитку на засадах методологічної триангуляції, що охоплює чотири групи показників (процесу взаємодії, охоплення та інклюзивності, впливу на зміст рішень, суспільного сприйняття та довіри) та трійчусну інституційну архітектуру з Координаційною радою.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Сформульовані у дисертаційній роботі наукові положення, висновки та рекомендації ґрунтуються на теоретико-методологічних засадах науки публічного управління, теорій партисипативної демократії, колаборативного врядування, ко-виробництва публічних благ, публічно-ціннісного менеджменту та інституційної теорії. У роботі здійснено комплексний аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, використано широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Теоретичні положення підкріплені емпіричним аналізом нормативно-правового забезпечення публічно-громадської взаємодії в Україні, порівняльним аналізом практик шести країн та оцінкою факторів результативності взаємодії. У цілому наукові результати, отримані в дисертації, є достовірними, науково обґрунтованими та доказовими.

6. Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що основні положення та рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані:

органами публічної влади – як методологічна основа для діагностики реального стану взаємодії з громадськістю та проектування системних змін на основі концептуальної моделі;

Міністерством розвитку громад та територій України, обласними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування – при розробці стратегій регіонального розвитку, впровадженні партисипаторного бюджетування, формуванні цифрових платформ взаємодії та розробці стандартів залучення громадськості до процесів повоєнного відновлення регіонів;

органами влади в контексті євроінтеграції – система моніторингу слугує основою для стандартів підзвітності та забезпечення відповідності принципу партнерства ЄС при освоєнні структурних фондів;

зкладами вищої освіти – при підготовці фахівців у галузі регіональної політики, публічного управління та муніципального менеджменту.

Три авторські розробки – концептуальна модель, методичний підхід та система моніторингу – утворюють замкнену архітектуру реформи публічно-громадської взаємодії, де результати оцінювання кожного циклу стають інформаційною основою для наступного вдосконалення практики.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором

Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено у 5 публікаціях, з них 3 – у наукових фахових виданнях.

Статті у фахових наукових виданнях:

1. Гайдар І. В. Історичний розвиток взаємодії громадськості та місцевого самоврядування. Наукові перспективи. Серія «Державне управління». 2024. № 7 (49). DOI: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/13518/13583>.

2. Гайдар І. В. Громадські слухання та консультації з громадськістю в Україні: аналіз ефективності та напрями удосконалення. Суспільство та національні інтереси. Серія «Публічне управління та адміністрування». 2025. № 6 (14). DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6\(14\)-874-685](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6(14)-874-685).

3. Гайдар І. В. Ефективна взаємодія громадськості та органів публічної влади як запорука сталого регіонального розвитку. Наукові інновації та передові технології. 2026. № 3 (55). DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4\(56\)-92-105](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4(56)-92-105).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Гайдар І. В. Сучасні тенденції розвитку громадськості та місцевого самоврядування: виклики та перспективи. XII Міжнародна науково-практична конференція «Current Challenges of Science and Education». Берлін, Німеччина. 29–31 липня 2024 р. С. 252–258.

5. Гайдар І. В. Громадська участь у системі публічного управління України в умовах війни: виклики та напрями трансформації. XXV Міжнародний науковий конгрес «Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови». Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. С. 120–123.

8. Апробація матеріалів дисертації

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики, на міжнародних і національних науково-практичних конференціях, зокрема: XII Міжнародній науково-практичній конференції «Current Challenges of Science and Education» (Берлін, Німеччина, 2024 р.), XXV Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови» (Харків,

Україна, 2025 р.) та інших наукових заходах.

9. Оцінка структури, мови та стилю дисертації

Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Гайдара І.В. «Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» повністю відповідає галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» та відповідає паспорту спеціальності 281 – «Публічне управління та адміністрування». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

11. Дотримання академічної доброчесності

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

12. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту

Здобувач представив основні результати своєї дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна щодо попередньої експертизи дисертації (витяг з протоколу № 10 розширеного засідання кафедри публічної політики від 15 травня 2026 року) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення. У рамках цього розширеного засідання було ухвалено одноголосно рекомендувати роботу здобувача Гайдар Ігор Валерійович «Взаємодія громадськості та органів

публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Головуючий на розширеному засіданні кафедри публічної політики, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Вячеслав ДЗЮНДЗЮК